

EKONOMIKA I ZARZĄDZANIE PRZEDSIĘBIORSTWEM PORTOWYM

**Analiza finansowa
w przedsiębiorstwie portowym
(1 godz.)
ćwiczenia 3.**

1. znaczenie i cele analizy finansowej;
2. uwzględnianie wpływu inflacji;
3. sprawozdania finansowe jako podstawa analizy.

www.salo.pl

Cele analizy finansowej

- 1. uzyskanie podstaw wyjściowych do podejmowania bieżących i strategicznych decyzji** gospodarczych, dotyczących na przykład opłacalności sprzedaży, kształtowania struktury kapitałów, nowych inwestycji;
- 2. kontrola zgodności** rzeczywistego przebiegu procesów gospodarczych z założeniami, jakie przyjmowano przy podejmowaniu decyzji,
- 3. orientacja**, jak sytuacją majątkową i finansową firmy mogą oceniać jej wierzyciele oraz inni kontrahenci, a więc jaką posiada wobec nich „siłę negocjacyjną”.

Znaczenie szybkiej, syntetycznej oceny efektywności finansowej firmy

- Szybka, syntetyczna ocena efektywności finansowej firmy stanowi zatem jeden z istotnych **warunków racjonalnego zarządzania** przedsiębiorstwem (każdym – nie tylko portowym) oraz pomyślnej jego współpracy z kontrahentami.
- Umożliwia wykorzystanie rysujących się szans rozwoju i wzrostu zysków oraz pozwala na **wczesne ujawnianie ewentualnych zagrożeń** dla przyszłej działalności, co pozwala na wyprzedzające zapobieganie im lub łagodzenie ich skutków.
- Jednocześnie analiza taka ma istotne znaczenie przy udzielanym corocznie **absolutorium organom spółek kapitałowych** z wykonania przez nie obowiązków.

Partnerzy zainteresowani analizą finansową firmy

- Zainteresowanie analizą sytuacji finansowej przedsiębiorstwa nie ogranicza się jednak jedynie do jego kierownictwa, władz oraz udziałowców.
- **Oceną tej sytuacji interesują się także różni partnerzy firmy,** uzależniając od jej wyników współpracę produkcyjną, handlową czy finansową.
- Wielkość majątku, a także kapitałów własnych oraz zdolność firmy do terminowego wywiązywania się ze zobowiązań płatniczych stanowi dla partnerów podstawę do oceny ryzyka finansowego współpracy (**stopnia bezpieczeństwa współpracy**).

Banki a analiza finansowa firmy

- Szczególne zainteresowanie sytuacją finansową firmy wykazują **banki przy udzielaniu jej kredytów.**
- Dokonują one szczegółowej oceny tej sytuacji również w czasie wykorzystywania kredytów przez przedsiębiorstwo, dążąc do określenia tzw. **zdolności kredytowej**, która oznacza potencjalną możliwość terminowego regulowania zobowiązań przez dłużnika.

Zdolność płatnicza (kredytowa)

- Zdolność kredytowa pokrywa się w zasadzie z bieżącą płynnością finansową firmy w krótkoterminowym ujęciu.
- Przy rozpatrywaniu wniosków o **kredyty długoterminowe** istotną staje się bardziej perspektywiczna ocena zdolności kredytowej potencjalnego dłużnika czyli **zdolności do obsługi długów**.
- Jednocześnie w razie pogorszenia sytuacji finansowej dłużnika **banki ograniczają kredyty**, zwiększają stopę ich oprocentowania, a nawet mogą — zgodnie z warunkami umowy — żądać przedterminowej spłaty kredytu.

Inne jednostki

- W ocenę sytuacji finansowej przedsiębiorstwa wnikają również inne jednostki.
- Na przykład podejmują ją **firmy ubezpieczeniowe** w przypadku przyjmowania ryzyka niewypłacalności odbiorców firmy.
- Dokonują jej **władze skarbowe** przy rozpatrywaniu wniosków o odroczenie płatności podatków.

Inne jednostki (2)

- Istotne znaczenie ma również — w przypadku spółek akcyjnych, zwłaszcza takich, których akcje zostały dopuszczone do publicznego obrotu (giełdowego lub pozagiełdowego) — ocena sytuacji finansowej firmy dokonywana przez **rynek papierów wartościowych**, stanowiący segment rynku kapitałowego.
- W zależności bowiem od takiej oceny kształtują się m.in. ceny (kursy) rynkowe akcji emitowanych przez przedsiębiorstwo, a co za tym idzie — również korzyści i zaufanie akcjonariuszy.

Standing przedsiębiorstwa

- Ocena sytuacji przedsiębiorstwa dokonywana jest w różnej skali oraz z różnych punktów widzenia przez jej otoczenie i stanowi podstawowy element tzw. **standingu przedsiębiorstwa, tj. jego pozycji konkurencyjnej, wiarygodności i siły ekonomicznej na rynku, która wpływa na zaufanie kontrahentów do solidności partnera i na poziom kształtującej się o nim opinii.**

Zniekształcający wpływ inflacji

- Przy dokonywaniu analizy sytuacji finansowej przedsiębiorstwa trzeba uwzględnić **zmieniającą się wartość pieniądza** wskutek procesów inflacyjnych.
- Inflacja wpływa bowiem na zaciemnienie i zniekształcenie obrazu rzeczywistego przebiegu realnych procesów gospodarczych, ujmowanych w pieniężnej postaci.

Zniekształcający wpływ inflacji (2)

- Jeżeli na przykład zysk lub sprzedaż uległy zwiększeniu w danym roku w stosunku do poprzedniego o 8%, nie można wyrokować czy oznacza to realny postęp, przed uzyskaniem informacji czy, a jeśli tak, to w jakiej skali wystąpiła inflacja.
- Na przykład wzrost cen o 5% a zysku i sprzedaży o 8% umożliwiłby sformułowanie oceny o realnym rozwoju działalności firmy i poprawie jej zyskowności.
- W razie wyższego poziomu inflacji (np. 10%) aniżeli wzrost sprzedaży i zysku należałoby stwierdzić pogorszenie tych wielkości w realnym ujęciu w stosunku do poprzedniego roku.

Indeksy zmian cen

- Dokonując analizy finansowej, trzeba zatem dysponować danymi o poziomie inflacji, a w wielu przypadkach konieczne staje się eliminowanie jej wpływu, przeliczając odpowiednie wielkości według porównywalnych ocen.
- Wymaga to posługiwania się **dostatecznie wiarygodnymi wskaźnikami (indeksami) zmian cen** (poziomu inflacji) w badanym okresie.

Wskaźniki inflacji

- W tym celu przyjmuje się z reguły wskaźniki ilustrujące zmiany cen w skali ogólnokrajowej, publikowane okresowo przez **Główny Urząd Statystyczny** w różnych przekrojach.
- Powszechnie publikowane są przez tę instytucję **wskaźniki zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych, cen realizacji w przemyśle, cen kosztorysowych w budownictwie, cen w eksporcie i imporcie** itp.
- Są one prezentowane dla różnych odcinków czasu.
- Obrazować mogą wzrost cen w danym miesiącu, kwartale czy roku w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, do początku roku, narastająco od początku roku itp.

Aktywa i pasywa

- Przedsiębiorstwo dokonuje bieżąco różnorodnych operacji (transakcji gospodarczych), które wpływają odpowiednio na zmiany wielkości i struktury jego majątku, określanego w języku finansowym **aktywami** oraz posiadanych kapitałów własnych i zobowiązań, zwanych **pasywami**.
- Operacje te są rejestrowane bieżąco przez księgowość według odpowiednich kryteriów i zasad.
- Co pewien czas — na podstawie danych zaewidencjonowanych przez księgowość — sporządzane są w przedsiębiorstwie sprawozdania finansowe ilustrujące jego aktualną sytuację majątkową i finansową.
- Najważniejszymi sprawozdaniami finansowymi przedsiębiorstwa są: **bilans** oraz **rachunek zysków i strat**.

Bilans

- **Bilans jest dokumentem zawierającym zestawienie na określony dzień — w ujęciu wartościowym — stanu majątku firmy oraz źródeł jego sfinansowania.**
- Dokument ten sporządzany jest przeważnie w formie dwustronnej tabeli.
- Po jej lewej stronie wykazywane są — z podziałem na podstawowe pozycje rodzajowe — stanowiące własność przedsiębiorstwa aktywa, tj. składniki majątkowe, a na prawej — pasywa, tj. źródła sfinansowania majątku, na które składają się kapitały własne i zobowiązania.

Uszeregowanie aktywów wg rosnącego stopnia płynności, a pasywów – wg pilności ich zwrotu (w Polsce i UE, ale nie w USA)

- **Składniki majątkowe uszeregowane są w bilansie w kolejności wskazującej na rosnący stopień ich płynności finansowej, tzn. łatwości, z jaką mogą być zamienione na gotówkę, a więc użyte na uregulowanie zobowiązań.**
- **Z kolei pozycje pasywów uszeregowane są w bilansie według stopnia pilności ich zwrotu, poczynając od składników pozostających do trwałej dyspozycji przedsiębiorstwa.**

Rachunek wyników przedsiębiorstwa

- Bilans wykazuje także osiągnięty przez przedsiębiorstwo w danym okresie zysk lub stratę, ale w jednej łącznej pozycji.
- Jest to niewystarczające dla pełniejszej oceny efektywności finansowej działalności firmy.
- Dlatego istotnym uzupełnieniem bilansu jest **rachunek wyników przedsiębiorstwa**, zawierający elementy składające się na łączny zysk lub stratę.

Metoda wskaźnikowa metodą wiodącą

- Przy analizie efektywności finansowej firmy mogą być wykorzystywane różne metody, ale w praktyce **najczęściej stosowana jest metoda wskaźnikowa.**
- Ma ona **podstawowe znaczenie dla syntetycznej oceny sytuacji finansowej i majątkowej przedsiębiorstwa** zwłaszcza wówczas, gdy analizy dokonują wierzyciele firmy oraz inwestorzy poszukujący satysfakcjonującej lokaty kapitału.

Podstawowa zaleta metody wskaźnikowej

- Odpowiednio dobrany zestaw syntetycznych wskaźników, obrazujących wzajemne relacje określonych wielkości ekonomicznych, wynikających ze sprawozdań finansowych **umożliwia bowiem stosunkowo łatwą i szybką**, cechującą się także dużą trafnością, **ocenę czy kondycja finansowa firmy jest dobra czy zła**, czy występują szansę jej umocnienia w przyszłości, czy nie pojawiają się sygnały zagrażające przyszłej egzystencji przedsiębiorstwa.

Standaryzacja wskaźników

- Wskaźniki finansowe **ułatwiają także ocenę sytuacji firmy na tle innych przedsiębiorstw** zwłaszcza o podobnym profilu działalności pod warunkiem, że treść tych wskaźników jest jednolita.
- Stało to się przesłanką do posługiwania się w praktyce **zestawem standardowych wskaźników**, stosowanym ze stosunkowo niewielkimi odchyleniami zarówno przez przedsiębiorstwa, jak i przez ich partnerów w skali międzynarodowej.

Bilans – info + arkusz kalkulacyjny do pobrania:

www.salo.pl ▶▶▶ Do pobrania
▶▶▶ Bilans – info

www.salo.pl ▶▶▶ Do pobrania
▶▶▶ Bilans – arkusz kalkulacyjny

oraz

www.salo.pl ▶▶▶ Do pobrania
▶▶▶ Rachunek wyników – info

www.salo.pl ▶▶▶ Do pobrania
▶▶▶ Rachunek wyników – arkusz kalkulacyjny